

СЛУЖБА
ИЗВЕШТАЈИ

4
2000

ВОЗІАНОВА Ж.І., ЧУБА П.С., ЧАЙКОВСЬКА Т.Р.,
МЕНЮК Т.А., ФЕДОРЕНКО С.В.

Національний медичний університет, Київ

*кафедра інфекційних хвороб, зав.кафедрою член-кор.АМН, професор Возіанова Ж.І.
МКЛ №5, міський Центр боротьби та профілактики СНІДу
відділення вірусних гепатитів для осіб, які вживають наркотики*

УДК 614.1:616.36-002-022-056:83:578.891

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ХВОРИМ НА ВІРУСНІ ГЕПАТИТИ, ЯКІ ВЖИВАЮТЬ НАРКОТИКИ

ключові слова:

вірусні гепатити, наркотики, медична допомога

Наркоманія залишається однією з найбільш актуальних проблем нашого суспільства. Кількість наркоманів в Україні оцінюється близько 500 - 600 тисяч [2]. Одним із основних способів введення наркотиків є ін'єкційний [5]. При цьому дуже часто практикується групове введення наркотиків з використанням спільних шприців і ігноруванням будь-яких правил асептики і антисептики. Це призводить до розповсюдження в середовищі ін'єкційних наркоманів захворювань, що передаються парентеральним шляхом, серед яких вірусні гепатити (ВГ), ВІЧ-інфекція та інші [1, 3, 4]. Виникає питання — де повинні лікуватися ці хворі?

Протягом останніх двадцяти років значно помолодшав контингент хворих у відділеннях вірусних гепатитів. Багато в чому це пояснюється інфікуванням вірусами гепатитів при ін'єкційному введенні наркотиків, тому що вживання наркотиків розповсюджено саме серед підлітків та молоді.

У Інфекційному центрі ЦМКЛ м. Києва за три роки з 1995 до 1997 року на стаціонарному лікуванні перебувало 438 хворих на вірусні гепатити, які зізнались у вживанні наркотиків, що складає 15,7% від загальної кількості хворих на вірусні гепатити. Насправді, ця цифра була значно більшою, тому що багато хворих приховують наявність в анамнезі факту вживання наркотиків.

Лікарі, які в своїй практиці мали справу з хворими, що мають наркотичну залежність, знають, наскільки це складна категорія хворих у всіх відношеннях — як у спілкуванні, так і стосовно соматичної патології. Хворі з наркотичною залежністю, потрапляючи в стаціонар, намагаються будь-яким шляхом знаходити наркотики. Відмова від вживання наркотиків призводить до розвитку абстинентного синдрому, під час якого хворі можуть не контролювати свої дії. На тлі передозування наркотиків можуть розвиватися гострі психози, різке погіршення стану хворого, обумовлене вірусним гепатитом.

Медичний персонал Інфекційного центру з жахом згадує той час, коли в стаціонарі перебували хворі на ВГ з наркотичною залежністю. Надходило багато скарг від інших хворих, які не могли перебувати з ними в одній палаті і спостерігати, як вони вводять собі наркотики. Медичні сестри та чергові лікарі боялись чергувати.

Перебуваючи в стані абстиненції, наркомани часто погрожували їм, вимагаючи призначення психотропних препаратів, наявність яких в інфекційному відділенні дуже обмежена. З такими хворими часто виникали конфлікти у інших пацієнтів та медичного персоналу. Звичайними були крадіжки у відділенні речей хворих. У двох випадках мали місце навіть крадіжки зі зломом кабінету старшої медичної сестри та співробітника кафедри. При наявності декількох хворих з абстинентним синдромом, хворі всього відділення вночі не могли повноцінно відпочивати, тому їх ізолювали у відділення інфекційної реанімації. У одного хворого після передозування наркотика розвинувся гострий психоз з вираженим психомоторним збудженням що потребувало виклику швидкої психіатричної допомоги та переводу хворого у психіатричну лікарню. У зв'язку з тим, що інфекційне відділення є відділенням закритого типу, хворі виходили з відділення через вікна різних поверхів для того, щоб придбати наркотик. В деяких випадках це призводило до падіння з висоти 3 і навіть 5 поверху з травматичними пошкодженнями (в одному випадку перелом хребта). Це змусило встановити ґрати на більшість вікон у відділенні. Передачі хворим на ВГ наркоманам перевірялись, але останні часто отримували наркотики опускаючи мотузки з вікон. Увесь час, особливо ввечері, до будинку відділення приїздили "друзі" хворих, які намагались передати будь-яким шляхом у відділення наркотики, їх хворі іноді отримували навіть від батьків. Більшість хворих виписувалась з відділення в гострий період хвороби чи в період ранньої реконвалесценції за порушення лікарняного режиму, або самовільно залишали відділення.

За відсутності нарколога та психіатра в штаті лікарні весь час потрібно було домовлятися за їх консультацію, викликаючи спеціалістів з відповідних диспансерів, використовуючи транспорт лікарні.

Подібна картина спостерігалась і в інших інфекційних стаціонарах міста. Все це змусило нас ставити перед міським відділом охорони здоров'я питання про відкриття спеціалізованого відділення для лікування хворих на вірусні гепатити, які вживають наркотики. З листопада 1997 року на базі 5 інфекційної лікарні м. Києва було відкрите відділення на 50 ліжок. Від такого рішення виграли як інфекційні стаціонари міста, так і хворі. Особливістю цього відділення є введення до штату посади нарколога та психолога, наявність у відділенні цілодобової охорони. В період абстинентного синдрому важливо не тільки зменшити його прояви, але й підібрати найменш гепатотоксичні психотропні препарати та їх дози, щоб не ускладнити перебіг вірусного гепатиту, що не можливо зробити без досвідченого нарколога. Для наркомана, що вирішив покінчити з вживанням наркотиків, як відомо, найбільш важко перенести не фізичну залежність, а психологічну. І тут йому на допомогу має прийти психолог.

Лікування ВГ само по собі є складною задачею, і вдвоє складнішою на тлі такої супутньої патології як наркоманія. Це вимагає від лікаря певних знань і досвіду. За час роботи відділення для хворих на вірусні гепатити з наркотичною залежністю, через нього пройшло 1413 хворих. У відділенні проводиться обстеження на сучасному рівні. Етіологія ВГ розшифровується з використанням маркерів імуноферментним методом. При цьому більш ніж у третини хворих діагностується мікст-гепатит (найчастіше ГВ + ГС). Хворим обов'язково пропонується обстеження на ВІЛ - інфекцію. Це дало змогу виявити 133 ВІЛ-інфікованих. Багато хворих є постійними пацієнтами відділення, тому що госпіталізуються повторно, після інфікування іншим вірусом, або з загостренням хронічного вірусного гепатиту. Гордістю лікарів відділення є ті не поодинокі випадки, коли хворі під час лікування у відділенні звільнялись від наркотичної залежності. Водночас існують і певні проблеми. Не вирішене питання амбулаторного нагляду за цією категорією хворих після виписки із стаціонару, корисною була б співпраця відділення з наркологічною службою міста. Це б дозволило дотримуватись певної спадкоємності після виписки хворих зі стаціонару.

Таким чином, час підтвердив вірність рішення, щодо відкриття спеціалізованого відділення для лікування хворих на вірусні гепатити, які вживають наркотики. Ми вва-

жаємо, що шляхи вирішення проблеми лікування хворих на вірусні гепатити з наркотичною залежністю в місті Києві можуть бути корисними для інших регіонів країни, оскільки кількість цих хворих поки що не має тенденції до зменшення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бобкова М.Р., Буравцова Е.В., Деткова Н.В., Ладная Н.Н., Колесник А.Н., Переходченко Е.Н., Суханова Л.Л., Гольцов В.,А. Вирусные гепатиты, цитомегаловирусная инфекция и сифилис в сочетании с ВИЧ-инфекцией у лиц, употребляющих психоактивные препараты внутривенно //Эпидемиология и инфекционные болезни, 1998, №5. - С. 30 - 32.
2. Малий В.П., Колодій М.А., Ткаченко Л.В., Линник А.А. Груповий спалах ВІЛ-інфекції серед ін'єкційних наркоманів //Вірусні гепатити.СНІД: Матеріали науково-практичної конференції і пленуму Асоціації інфекціоністів України. - Запоріжжя, 1999р. - С 66-67.
3. Gossop M., Powis B., Griffiths P. et al. Multiple risks for HIV and hepatitis B infection among heroin users.//Drug and Alcohol Rev.,1994,13,N3,P.293-300.
4. Hedberg Jan C., Gaub Johannes. Hepatitis epidemi: et Stofmisbrugermij: Esbjerg Juli 1993 til maj 1994.//VgesKR. Laeger.,1995,157,N41,P.5701-5703.
5. Stimson Gerry. Drug injection.//World Health.,1995,N4,P.18-19.

УДК 614.1:616.36-002-022-056:83:578.891
Возианова Ж.И., Чуба П.С., Чайковская Т.Р.,
Менюк Т.А., Федоренко С.В.

Организация медицинской помощи больным вирусными гепатитами, которые употребляют наркотики

В последнее время все больше среди пациентов отделений вирусных гепатитов выявляются лица, употребляющие наркотики. Это сложная категория больных, как в плане общения, так и в отношении сопутствующей соматической патологии. Течение вирусных гепатитов у этих больных имеет свои особенности, а лечение требует постоянного наблюдения нарколога, психолога. Необходимо исключить передачу в стационар наркотических веществ. Все это возможно обеспечить только в условиях специализированного отделения. Такое отделение было открыто в городе Киеве в ноябре 1997 года на базе 5-й инфекционной больницы, что существенно улучшило ситуацию с госпитализацией и лечением больных вирусными гепатитами употребляющих наркотики, и может представлять определенный интерес для других регионов страны.

UDK 614.1:616.36-002-022-056:83:578.891
Vozianova Zh.I., Chuba P.S., Chajkovska T.R.,
Menjuk T.A., Fedorenko S.V.

Organization of Medical Aid to Drug Abusers with Viral Hepatitis

Nowadays a lot of patients with viral hepatitis are drug abusers. They are very difficult category of patients regarding communication and concomitant somatic pathology. The course of viral hepatitis in these patients has its peculiarities, and treatment demands constant observation of specialist of narcology and psychology. It is necessary to except any transmission of drugs in hospital. All these are possible only in special hospital. In Kyiv in November of 1997 such hospital was established. That allowed improving hospitalization and treatment of drug abusers with viral hepatitis and may be good instance for other regions of the country.